

HØRING – forslag til endringer i lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) og forskrift 30. juni 2006 nr. 756 om erverv og tap av norsk statsborgerskap (statsborgerforskriften)	1
liste over Høringsinstanser.....	3
1. Identitetsvilkåret i statsborgerloven § 7	9
1.1. Bakgrunn og gjeldende rett.....	9
1.2. Utenlandsk rett.....	10
1.3. Departementets forslag	10
2. INNFØRING AV SÆRREGLER KNYTTET TIL IDENTITETSVILKÅRET FOR BARN	11
2.1. Bakgrunn og gjeldende rett.....	11
2.2. Utenlandsk rett.....	12
2.3. Departementets forslag	13
3. INNFØRING AV SÆRREGLER KNYTTET TIL IDENTITETSVILKÅRET FOR PERSONER OVER 18 ÅR.....	14
3.1. Bakgrunn og gjeldende rett.....	14
3.2. Utenlandsk rett.....	15
3.3. Departementets forslag	15
4. SØKERENS OPPLYSNINGSPLIKT	17
4.1. Bakgrunn og gjeldende rett.....	17
4.2. Departementets forslag	17
5. KRAVET TIL OPPHOLDStid	18
5.1. Bakgrunn og gjeldende rett.....	18
5.2. Departementets forslag	18
6. BARN UNDER TO ÅR SOM SØKER OM STATSBOGERSKAP SOM BIPERSONER.....	19
6.1. Bakgrunn og gjeldende rett.....	19
6.2. Departementets forslag	19
7. BARN SOM SØKER STATSBOGERSKAP SOM BIPERSON OG SOM BLIR 18 ÅR MELLOM SØKNADSTIDSPUNKTET OG VEDTAKSTIDSPUNKTET	19
7.1. Bakgrunn og gjeldende rett.....	19
7.2. Departementets forslag	20
8. OVERGANGSREGLER FOR ADOPTERTE BARN	20
8.1. Bakgrunn og gjeldende rett.....	20
8.2. Departementets forslag	21
9. FORSLAG OM NYE REGLER FOR BEREGNING AV KARENSTID	21
9.1. Innledning.....	21
9.2. Tidspunktet for den straffbare handlingen som utgangspunkt for.....	21
9.2.1. Bakgrunn og gjeldende rett.....	22
9.2.2. Departementets forslag.....	22
9.3. Felles tabell for utregning av all karenstid	23
9.3.1. Bakgrunn og gjeldende rett.....	23
9.3.2. Departementets forslag.....	23

9.4. Karenstidsberegning ved dom bestående av forskjellige reaksjonsformer (deldom)	25
9.4.1. Bakgrunn og gjeldende rett.....	25
9.4.2. Departementets forslag.....	25
9.5. Beregning av karenstid ved gjentatte dommer og forelegg for straffbart forhold	25
9.5.1. Bakgrunn og gjeldende rett.....	25
9.5.2. Departementets forslag.....	26
9.6. Øvrige endringer i statsborgerforskriften kapittel 5	26
10. KRAVET TIL SAMMENHENGENDE OPPHOLD I STATSborGERLOVEN §§ 15 TIL 17.....	26
10.1. Bakgrunn og gjeldende rett	26
10.2. Departementets forslag	27
11. UNNTAKSREGLER FOR SØKERE MED SPERRET ADRESSE I FOLKEREgISTERET	27
11.1. Bakgrunn og gjeldende rett	27
11.2. Departementets forslag	28
12. HUSSTANDSMEDLEMMER TIL MILITÆRT PERSONELL SOM ER BEORDRET TIL TJENESTE I UTLANDET	29
12.1. Bakgrunn og gjeldende rett	29
12.2. Departementets forslag	29
13. EKTEFELLER TIL KOLA-NORDMENN	29
13.1. Bakgrunn og gjeldende rett	29
13.2. Departementets forslag	30
14. SÆRREGLER FOR PERSONER SOM HAR FÅTT UTSTEDT NORSK PASS SELV OM DE IKKE ER ELLER HAR VÆRT NORSKE STATSborGERE	30
14.1. Bakgrunn og gjeldende rett	30
14.2. Departementets forslag	30
15. VURDERING AV LØSNINGSKRAVET NÅR UTLENDINGSNEMNDA ER BEHANDLENDE INSTANS	31
15.1. Bakgrunn og gjeldende rett	31
15.2. Departementets forslag	31
16. SØKNAD OM STATSborGERSKAP PÅ FASTSATT SKJEMA	31
16.1. Bakgrunn og gjeldende rett	31
16.2. Departementets forslag	31
17. RUTINER FOR Å STILLE BEHANDLINGEN AV SØKNADER I BERO JF. STATSborGERLOVEN § 30 ANNET LEDD	32
17.1. Bakgrunn og gjeldende rett	32
17.2. Departementets forslag	32
18. GJENERVERV AV NORSK STATSborGERSKAP FOR BARN AV NORSKE BORGERE.....	34
18.1. Bakgrunn og gjeldende rett	34
18.2. Departementets forslag	34
19. SAKER SOM BERØRER GRUNNLEGGENDE NASJONALE INTERESSER	34

19.1.	Bakgrunn og gjeldende rett	34
19.2.	Departementets forslag	35
20.	FORSLAGENES ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER..	35
	VEDLEGG 1 - FORSLAG TIL ENDRINGER I STATSBORGERLOVEN	36

1. IDENTITETSVILKÅRET I STATSborGERLOVEN § 7

1.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a fastsetter at det gjelder et identitetsvilkår for erverv av norsk statsborgerskap. Identitetsvilkåret innebærer at søkeren må ha dokumentert eller på annen måte klarlagt sin identitet når forvaltningen treffer vedtak om innvilgelse av norsk statsborgerskap.

Statsborgerforskriften § 1-1 fastsetter at kravet til dokumentert identitet som hovedregel anses oppfylt dersom søkeren framlegger et originalt, gyldig pass. Enkelte søkere har ikke mulighet til å framlegge gyldig nasjonalitetspass. Det kan gjøres unntak fra kravet i forskriften § 1-1 om originalt gyldig pass dersom søkeren omfattes av følgende tilfeller:

1. Søkerens tidligere hjemland mangler en fungerende sentraladministrasjon, eller det av andre grunner er umulig å framskaffe originalt, gyldig pass.
2. Søkeren hadde berettiget grunn til å forlate hjemlandet uten originalt, gyldig pass, og hensynet til søkerens sikkerhet tilsier at vedkommende ikke kontakter tidligere hjemlands myndigheter.

Statsborgerforskriften § 1-2 annet ledd fastsetter at identiteten anses for klarlagt etter en konkret vurdering, dersom opplysningene om søkeren ikke gir grunn til tvil. Dette gjelder selv om søkeren har framstått med forskjellige identiteter. Bestemmelsen er et pålegg til forvaltningen om å foreta en helhetsvurdering av de framlagte opplysningene om identitet, jf. også Arbeids- og inkluderingsdepartementets ikrafttredelsesrundskriv til statsborgerloven A-8/2006 som utdyper hvordan bestemmelsene i statsborgerforskriften skal forstås.

Ordlyden i gjeldende statsborgerlov § 7 første ledd bokstav a, jf. statsborgerforskriften §§ 1-1 og 1-2, kan forstås både som en anvisning på søkerens opplysningsplikt og på hvilke beviskrav som gjelder ved vurderingen av om opplysningene om søkerens identitet er korrekte.

Både Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) viser til at det ikke framgår klart hvilke beviskrav som gjelder ved vurderingen av identitetsvilkåret i statsborgerloven.

Departementet har på den bakgrunn og etter vurdering av en praksisforeleggelse utstedt rundskriv AI – 80/09 om vurdering av identitet etter statsborgerloven. Det framgår av instruksene at det alltid skal foretas en ny selvstendig vurdering av identiteten til søkeren etter statsborgerloven, før det kan fattes vedtak om innvilgelse av norsk statsborgerskap. Tidligere identitetsvurderinger foretatt etter utlendingsloven skal inngå som et sentralt moment i identitetsvurderingen etter statsborgerloven.

Videre framgår det av rundskrivet at det gjelder to beviskrav ved identitetsvurderingen etter statsborgerregelverket.

Hovedregelen er at det må være åpenbart at det framlagte passet viser søkerens rette identitet for at identitetsvilkåret i statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a, jf. statsborgerforskriften § 1-1, skal anses som oppfylt. Med åpenbart menes her kvalifisert sannsynlighetsovervekt. Dette betyr at sannsynlighetsgraden ligger et sted mellom alminnelig sannsynlighetsovervekt og det som regnes som sikkert.

Unntaket fra dokumentasjonskravet i statsborgerforskriften § 1-1 gjelder i de tilfellene som nevnt i statsborgerforskrift § 1-2. Beviskravet er da at det må foreligge alminnelig sannsynlighetsovervekt for at den opplyste identiteten er riktig. Dette forstås som at det må være mer enn 50 prosent sannsynlig at den opplyste identiteten er riktig.

1.2. Utenlandsk rett

Etter dansk og islandsk rett foretas det ikke noen ny identitetsvurdering i forbindelse med en søknad om statsborgerskap. Identiteten anses som klarlagt ved innvilgelse av førstegangs oppholdstillatelse. Den finske statsborgerloven § 6 inneholder en bestemmelse om at identiteten "har utretts tillförligt". Bestemmelsen inneholder en oppstilling av hvilke opplysninger som kan bidra til å utrede identiteten. Den svenske statsborgerloven § 11 nr. 1 inneholder en bestemmelse om at søkeren må ha "styrkt sin identitet". Videre følger det av samme bestemmelse at søkere som ikke klarer å "styrka" sin identitet, likevel kan erverve svensk statsborgerskap dersom søker har hatt oppholdstillatelse i Sverige i 8 år med den samme identiteten og "gör sannolikt" at den opplyste identiteten er riktig. Etter svensk rett kan et statsborgerskap ikke tilbakekalles, selv om det i ettertid kommer fram at statsborgerskapet er gitt på grunnlag av uriktige opplysninger, herunder at søker har oppgitt feil identitet.

1.3. Departementets forslag

Departementet finner at gjeldende regler i statsborgerloven og - forskriften ikke er tilstrekkelig klare på hvilket beviskrav som gjelder ved identitetsvurderingen. Departementet har derfor sendt ut rundskriv AI – 80/09 om vurdering av identitet etter statsborgerloven.

Departementets vurdering er at reglene knyttet identitetsvurderingen i statsborgerloven bør framgå direkte av enten statsborgerloven eller – forskriften. Departementet foreslår at identitetsvilkåret i statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a endres slik at søkeren på vedtakstidspunktet må ha *klarlagt sin identitet*.

Videre foreslår departementet å presisere statsborgerforskriften §§ 1-1 og 1-2 slik at det framgår at det gjelder to beviskrav ved vurderingen av identitetsvilkåret i statsborgerssaker. Beviskravene vil være likelydende med de beviskrav som framgår av rundskriv AI -80/09.

Departementet foreslår at hovedregelen skal følge av statsborgerforskriften § 1-1 og innebære at alle som søker om norsk statsborgerskap i utgangspunktet skal oppfylle det strengeste beviskravet. Beviskravet innebærer at det må være åpenbart at de framlagte opplysningene viser søkerens rette identitet. Med åpenbart menes her kvalifisert sannsynlighetsovervekt. Dette betyr at sannsynlighetsgraden ligger et sted mellom alminnelig sannsynlighetsovervekt og det som regnes som sikkert.

Dersom søkeren ikke kan klarlegge sin identitet jf. hovedregelen i forskriftens § 1-1 foreslår departementet at det skal kunne gjøres unntak, jf. forslag til statsborgerforskriften § 1-2 i følgende tilfeller:

1. Søkerens tidligere hjemland mangler en fungerende sentraladministrasjon, eller det av andre grunner er umulig å framskaffe originalt, gyldig pass.
2. Søkeren hadde berettiget grunn til å forlate hjemlandet uten originalt, gyldig pass, og hensynet til søkerens sikkerhet tilsier at vedkommende ikke kontakter tidligere hjemlands myndigheter.

For disse tilfellene foreslår departementet at beviskravet skal være at det må foreligge alminnelig sannsynlighetsovervekt for at de framlagte opplysningene viser søkerens rette identitet. Med alminnelig sannsynlighetsovervekt menes her at det må være mer enn 50 prosent sannsynlig at den opplyste identitet er riktig.

Vurderingen av om identitetsvilkåret er oppfylt vil inneholde flere momenter. Utgangspunktet er at søkeren ved søknad om norsk statsborgerskap skal legge fram et originalt, gyldig pass utstedt av hjemlandets myndigheter. Det skal imidlertid være mulig å oppfylle vilkåret gjennom annen dokumentasjon, som for eksempel et EU ID-kort som oppfyller kriterier for utstedelse av et nasjonalitetspass. Departementet mener videre at identitetsvilkåret vil kunne anses som oppfylt selv om søkerens pass ikke var gyldig på vedtakstidspunktet. Det avgjørende er at det er åpenbart eller alminnelig sannsynlighetsovervekt for at de framlagte opplysningene viser søkerens rette identitet. Dersom utlendingsmyndighetene finner det nødvendig kan de likevel be om at passet fornyes eller at søkeren framlegger andre opplysninger som bevis på sin identitet.

Departementet foreslår endringer i statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a og endringer statsborgerforskriften §§ 1-1 og 1-2, se vedlegg.

2. INNFØRING AV SÆRREGLER KNYTTET TIL IDENTITETSVILKÅRET FOR BARN

2.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Det vil ofte hefte identitetstvil ved barn av en forelder med ikke klarlagt identitet. Dette gjelder først og fremst barn som har samme etternavn som denne forelderen. Disse barna er svært ofte barn av tidligere asylsøkere som er innvilget ordinær oppholdstillatelse i Norge. Barna vil i de fleste tilfeller få avslag på en søknad om norsk statsborgerskap, med den begrunnelse at identiteten deres ikke anses som klarlagt. En

mulig konsekvens av denne praksisen er at også barnebarn av person med ikke klarlagt identitet vurderes på samme måte og får avslag på sin søknad om statsborgerskap.

Det at foreldrene tidligere har tilbakeholdt opplysninger om egen identitet eller ikke har maktet å klarlegge sin identitet, slik at barn ikke får norsk statsborgerskap, påvirker barnas nåværende og framtidige situasjon. Statsborgerskapet er avgjørende for en rekke rettigheter og plikter i det norske samfunnet. Som noen av de sentrale rettighetene kan nevnes retten til å stemme ved valg til Stortinget, ubetinget rett til opphold i Norge og muligheten til å inneha embeter og enkelte stillinger i den norske stat. Statsborgerskap gir også rett til norsk pass og har betydning for den enkeltes muligheter til å forflytte seg over landegrenser.

UDI har tatt opp problemstillingen med identitetsvurderingen av barn. Direktoratet anbefaler at barn undergis en annen identitetsvurdering enn voksne, og at barn kan innvilges statsborgerskap til tross for at det hefter tvil ved en av foreldrenes identitet. UDI har derfor bedt departementet vurdere å endre regelverket slik at det ivaretar situasjonen for barn.

Utgangspunktet er at identitetsvilkåret i statsborgerloven gjelder for barn på lik linje med voksne. Loven inneholder ingen unntak fra identitetsvilkåret for barn. Barn kan søke på selvstendig grunnlag, dersom de er fylt 12 år eller søke som biperson, men det stilles alltid krav om at identiteten skal være dokumentert eller klarlagt, jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a.

Ved søknad om norsk statsborgerskap som biperson fremmes søknaden som regel samtidig med en av foreldrene og det stilles ikke noe alderskrav til barnet, jf. statsborgerloven § 17. Dersom hovedpersonen (forelderen) får avslag på sin søknad grunnet tvil om identitet, vil barnet også få avslag på sin søknad. Dette fordi innvilgelse av norsk statsborgerskap etter statsborgerloven § 17 forutsetter at hovedpersonens søknad innvilges. For det tilfellet at den andre forelderen allerede er norsk statsborger, vil søknaden fra barnet likevel måtte vurderes etter bestemmelsen i § 17. I disse tilfellene vil utlendingsmyndighetene vurdere barnets identitet. Identitetstvil hos den ene av foreldrene vil da kunne ha avgjørende betydningen for utfallet av barnets søknad om statsborgerskap.

Barn som har fylt 12 år kan fremme en selvstendig søknad om statsborgerskap dersom foreldrene samtykker til dette. I disse sakene vil det foretas en selvstendig vurdering av barnets identitet, men også i disse tilfellene vil eventuell identitetstvil hos foreldrene ha avgjørende betydning for utfallet av barnets søknad om statsborgerskap.

2.2. Utenlandsk rett

Den svenske statsborgerloven inneholder regler om at barn som er født i Sverige og som er statsløse kan bli svenske statsborgere ved melding. Videre framgår det at utenlandske barn kan erverve svensk statsborgerskap ved melding, dersom melding

leveres av den eller de som har foreldreansvaret, barnet har permanent oppholdstillatelse i Sverige og har vært bosatt i Sverige i fem år. Dette gjelder uavhengig av om foreldrene eller de som har foreldreansvaret er svenske statsborgere. Det gjelder imidlertid et vilkår om at melding må være levert innen barnet har fylt 18 år. Meldingsadgangen stiller ikke opp et identitetsvilkår, slik det gjelder for de som søker om svensk statsborgerskap.

Den finske statsborgerloven § 9 nr. 4 inneholder en særbestemmelse om erverv av finsk statsborgerskap for barn som er født i Finland. Den fastsetter at barn født i Finland erverver finsk statsborgerskap på grunnlag av fødselssted, dersom barnets foreldre har flyktningstatus i Finland, eller er gitt opphold av andre beskyttelsesgrunner. Dersom bare en av foreldrene har opphold av beskyttelsesgrunner, forutsettes det at barnet ikke erverver den andre av foreldrenes statsborgerskap ved fødsel.

2.3. Departementets forslag

Departementet vurderer det som uheldig at et stort antall barn som er fast bosatt i landet med sterk tilknytning til landet, og som skal fortsette å bo her med ordinære tillatelser, ikke har utsikter til å kunne erverve norsk statsborgerskap.

Staten har et legitimt behov for å kjenne identiteten til de personene som innvilges norsk statsborgerskap. Barn som ikke har klarlagt sin identitet vil kunne være registrert med en (ikke klarlagt) identitet i Norge og registrert med en annen identitet i sitt opprinnelige hjemland, med det resultat at barnet har mulighet til å operere med to identiteter. Dersom norske myndigheter skulle innvilge norsk statsborgerskap til disse barna ville det innebære at barnet ville ha både statsborgerskap og pass knyttet til den norske identiteten. Barnet vil i teorien også kunne få utstedt pass fra sitt opprinnelige hjemland med sin andre identitet. Dette kan bidra til økt risiko for misbruk av identiteter. Disse forholdene illustrerer hvorfor det er nødvendig å ha et strengt identitetskrav både i utlendingsloven og statsborgerloven.

Hensynet til barnets beste tilsier imidlertid at barn ikke bør være avskåret fra muligheten til å erverve norsk statsborgerskap på grunn av at foreldrene ikke har klarlagt sin identitet. Barn er selvstendige rettssubjekter som bør få klarlagt sin identitet uavhengig av foreldrenes tidligere handlinger. Barna har ingen skyld i at foreldrene har unndratt opplysninger om egen identitet, og bør derfor ikke lastes for foreldrenes handlinger. Barn som er bosatt i Norge og som betrakter Norge som sitt hjemland bør ha muligheter til å erverve norsk statsborgerskap. Dette gjelder særlig barn som er født i riket eller som har tilbrakt store deler av sitt liv her. Disse barna vil ofte ha en langt større tilknytning til Norge enn til foreldrenes hjemland.

Departementet viser til at både Finland og Sverige har løsninger for barn i en tilsvarende situasjon i sin statsborgerlovgivning. Departementets vurdering er at Norge også bør ha særregler i statsborgerlovgivningen som ivaretar situasjonen for barn.

Det bør etter departementets syn skilles mellom barn som er født i Norge og barn som har innvandret til Norge. Departementet foreslår derfor at barn som er født i Norge og som har fått registrert sin identitet i Det sentrale folkeregisteret (folkeregisteret) skal anses for å ha klarlagt sin identitet, jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a.

Departementet foreslår videre at barn som har innvandret til Norge, som oppfyller vilkårene for bosettingstillatelse, og som har vært registrert med den samme identitet i folkeregisteret i minst fem år, anses for å ha klarlagt sin identitet, jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a. Dette bør bare gjelde dersom det ikke har framkommet nye opplysninger om søkerens identitet i ettertid som gir grunn til å tvile på tidligere oppgitte opplysninger om identitet. Dersom søkeren mot bedre vitende har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger, eller har fortiet forhold av vesentlig betydning for vedtaket, kan statsborgerskapet tilbakekalles der omgjøringsadgang følger av forvaltningsloven § 35 eller alminnelige forvaltningsrettslige regler, jf. statsborgerloven § 26.

I tillegg foreslår departementet at barn som søker om statsborgerskap som bipersoner, sammen med eller i etterkant av sine foreldre, i medhold av statsborgerloven § 17, skal gis rett til statsborgerskap selv om foreldrene får avslag på sin søknad, dersom avslaget skyldes at identitetsvilkåret ikke er oppfylt. Betingelsen er at foreldrene oppfyller øvrige vilkårene og at barna oppfyller samtlige vilkår for erverv av norsk statsborgerskap.

Departementet foreslår et nytt tredje ledd i statsborgerloven § 7 og et nytt tredje ledd i statsborgerloven § 17, se vedlegg.

3. INNFØRING AV SÆRREGLER KNYTTET TIL IDENTITETSVILKÅRET FOR PERSONER OVER 18 ÅR

3.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Den kunnskapen departementet har viser at 95 prosent av alle som søker asyl i Norge ankommer uten identitetsdokumenter. Det kan være flere grunner til dette. Asylsøkere kan komme fra land som ikke kan utstede offisielle identitetsdokumenter eller fra land hvor de offisielle identitetsdokumentene mangler tilstrekkelig notoritet til at norske myndigheter kan legge de til grunn, som for eksempel Somalia og Irak. De kan ha blitt forfulgt av myndighetene i landet de kommer fra og kvittet seg med dokumentene for ikke å bli identifisert om de blir tatt underveis i flukten. De kan ha blitt rådet av menneskesmuglere til å skjule identitetsdokumentene sine. En grunn kan være at asylsøkere utgir seg for å være en annen enn den de er for å styrke asylsøknaden sin. En annen grunn kan være at vedkommende vil undra seg straffeskyld.

Enkelte grupper tidligere asylsøkere som er innvilget ordinære oppholdstillatelser i Norge klarer ikke å framskaffe tilstrekkelig opplysninger til å dokumentere eller klarlegge sin identitet, jf. kravene i statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a. Det er

som nevnt ovenfor flere årsaker til dette. I slike tilfeller vil søkeren få avslag på sin søknad om norsk statsborgerskap. Enkelte personer, som har unndratt opplysninger om egen identitet i tilknytning til tidligere utlendingssaker, og som har søkt om og fått avslag på norsk statsborgerskap, anfører at de bør ha muligheten til å gjøre opp for seg.

Det har ikke vært mulig å framskaffe en oversikt over antallet personer som er fast bosatt i Norge med ordinære oppholdstillatelser, men uten å ha klarlagt sin identitet. Det framgår imidlertid av UDI sitt rundskriv 2008-039 at identitetsopplysninger, -undersøkelser og -vurderinger i saker etter utlendingsloven skal synliggjøres ved at de skal gå fram av både vedtak og registreringer i Datasystemet for utlendings - og flyktningssaker (DUF). Direktoratets tall for 1. tertial 2009 viser at i alt 252 statsborgerskapssøknader ble avslått fordi søkerne ikke oppfylte identitetsvilkåret. Av disse 252 avslagene gjelder 113 søknader fra barn. Antall søknader om statsborgerskap som er blitt behandlet i samme periode er 4 744 saker.

3.2. Utenlandsk rett

Den svenske statsborgerloven regulerer de tilfellene hvor søker har endret sin identitet i løpet av oppholdet i Sverige. I disse tilfellene åpnes det for at søker likevel kan få svensk statsborgerskap. Botidskravet er da 8 år (i stedet for 5 år), og den regnes fra det tidspunktet ny identitet ble oppgitt. I tillegg kreves det at søkeren "gør sannolikt" at den opplyste identiteten er rett.

Den finske statsborgerloven § 6 inneholder en særbestemmelse om at når en utlending har hatt den samme identiteten registrert i det finske folkeregisteret i minst 10 år, anses identiteten som tilstrekkelig utredet.

3.3. Departementets forslag

Departementet mener at det er uheldig at et stort antall mennesker blir boende i landet over lang tid med ordinære tillatelser, men uten utsikter eller muligheter til å få klarlagt sin identitet. Disse vil ikke kunne erverve norsk statsborgerskap. Dette har uheldige konsekvenser både for den enkelte og for samfunnet. Det kan tenkes som en mulig løsning på dette problemet at det innføres en særregel som gjør det mulig også for denne gruppen å oppfylle identitetsvilkåret i statsborgerloven.

Det er imidlertid en rekke argumenter som taler mot innføring av en slik særregel. Staten må ha systemer for sikker identifisering fordi staten har et legitimt behov for å kjenne identiteten til de personene som innvilges norsk statsborgerskap. Kunnskap om personers rette identitet er en forutsetning for å ivareta viktige samfunnsinteresser, så som et velfungerende næringsliv og offentlige myndigheters virksomhet. Hensynet til rikets sikkerhet, statens mulighet til å avsløre internasjonal kriminalitet og krigsforbrytelser, og utenrikspolitiske hensyn begrunner dette behovet, og er bakgrunnen for identitetsvilkåret i statsborgerloven.

Et endret trusselbilde med en økt terrortrussel gjør at staten må ha effektive systemer for en sikker identifisering av personer som er bosatt i landet. Økt mobilitet over landegrenser medfører økt risiko for misbruk av identiteter. I teorien vil en person kunne operere med to identiteter, dersom vedkommende er registrert med en (ikke klarlagt) identitet i Norge og med en annen identitet i sitt opprinnelige hjemland. Dersom norske myndigheter skulle innvilge norsk statsborgerskap til slike personer, vil det innebære at de får rett til et norsk pass. De samme personene vil i teorien også kunne få utstedt et nasjonalitetspass fra sitt opprinnelige hjemland under en annen identitet. Krigsforbrytere vil kunne skjule seg bak en falsk identitet. Personer som er involvert i terrorvirksomhet eller annen internasjonal kriminalitet vil kunne unndra seg straffeforfølgning ved å ta i bruk en falsk identitet. Disse forholdene illustrerer hvorfor det er nødvendig å ha et strengt identitetskrav både i utlendingsloven og statsborgerloven.

På den annen side er det en rekke argumenter som taler for å innføre en slik særregel. Ikke klarlagt identitet kan utvikle seg til å bli et samfunnsproblem når det er mange personer med lovlig opphold i riket med en slik uavklart status. Departementet mener at det er uheldig at et stort antall mennesker blir boende i landet over lang tid med ordinære tillatelser, men uten utsikter eller muligheter til å få avklart sin identitet. Disse vil ikke kunne erverve norsk statsborgerskap.

Det er ønskelig at personer som bor permanent i Norge blir norske statsborgere. Det å ha statsborgerskapet i det landet man bor og har til intensjon å bli boende i, vurderes av mange som et viktig skritt for å bli et fullverdig medlem av samfunnet. Det kan være til hinder for den enkeltes integrering og samfunnsdeltakelse at de utelukkes fra å erverve norsk statsborgerskap. Staten har også en interesse i at personer som er fast bosatt i landet føler en tilknytning til Norge og føler seg inkludert i storsamfunnet.

Gjeldende statsborgerlov inneholder allerede regler som bidrar til å redusere risikoen for misbruk av identitet. Et eksempel på dette er statsborgerlovens krav om at det skal foretas en ny og selvstendig identitetsvurdering ved en søknad om norsk statsborgerskap, selv om identiteten har blitt vurdert i forbindelse med tidligere saker etter utlendingsloven. Et annet eksempel er statsborgerlovens bestemmelser om tilbakekall av norsk statsborgerskap, jf. statsborgerloven § 26. Et vedtak om norsk statsborgerskap kan tilbakekalles etter lovens § 26 annet ledd der omgjøringsadgang følger av forvaltningsloven § 35 eller alminnelige forvaltningsrettslige regler. Tilbakekall av statsborgerskap som er bygget på uriktige eller ufullstendige opplysninger, kan likevel bare foretas hvis søkeren mot bedre vitende har gitt de uriktige opplysningene, eller har fortiet forhold av vesentlig betydning for vedtaket.

Departementet vurderer at en hensiktsmessig løsning kan være å innføre en særregel i statsborgerloven for søkere med lang botid i landet som oppfyller vilkårene for bosettingstillatelse, men som ikke klarer å oppfylle identitetsvilkåret i gjeldende statsborgerlov § 7 første ledd bokstav a. En løsning kan være at identiteten skal anses

som klarlagt, dersom søkeren har vært registrert i folkeregisteret med den samme identiteten for eksempel i minst 10 år og det ikke framkommer nye opplysninger som gir grunn til å tvile på søkerens oppgitte identitet. Dette kan gjøres ved å innføre et nytt fjerde ledd i statsborgerloven § 7, slik det framgår at det vedlagt utkastet til lov- og forskriftstekst.

Vi ber høringsinstansene om å gi innspill på om det bør innføres en særregel for personer over 18 år med lang botid og ikke klarlagt identitet, hensyn for og i mot og hvordan en slik bestemmelse eventuelt bør utformes.

4. SØKERENS OPPLYSNINGSPLIKT

4.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Statsborgerloven § 29 første ledd fastsetter at utlendingsmyndighetene kan gi søkeren pålegg om å gi opplysninger som kan ha betydning for vedtak om statsborgerskap, og framskaffe nødvendig dokumentasjon og møte personlig. En presisering av søkerens opplysningsplikt i statsborgerskapssaker når det gjelder identitetsvilkåret, følger i dag av statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a om at søkeren skal dokumentere eller på annen måte klargjøre sin identitet. Det følger av gjeldende statsborgerforskrift § 1-1 at søkeren skal framlegge originalt gyldig pass.

I tillegg til reglene om søkerens opplysningsplikt i statsborgerloven, følger det av ulovfestet rett i den alminnelige forvaltningsretten at den som søker om et gode også skal føre bevis for at det rettsendrende faktum er tilstede. Dette betyr at den som søker om norsk statsborgerskap i utgangspunktet allerede har en generell plikt til å legge fram alle opplysninger som er nødvendig for at utlendingsmyndighetene skal kunne ta stilling til om de rettslige vilkårene for statsborgerskap er oppfylt.

4.2. Departementets forslag

Etter departementets syn vil en tydeliggjøring av søkerens opplysningsplikt kunne bidra til å effektivisere saksbehandlingen.

Departementet forslår derfor at det innføres en ny regel i statsborgerloven § 29, som fastsetter at søkeren har generell plikt til å legge fram alle opplysninger som er av betydning for statsborgerskapssøknaden.

Departementet foreslår et nytt første ledd i statsborgerloven § 29 og endringer i tidligere første ledd som blir til nytt annet ledd, se vedlegg.

5. KRAVET TIL OPPHOLDSTID

5.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Statsborgerloven § 7 første ledd bokstav e stiller krav om at søkeren til sammen har syv års opphold i riket i løpet av de siste ti årene med oppholds- eller arbeidstillatelser av minst ett års varighet.

Hvis ikke annet er bestemt, gis førstegangstillatelse for ett år, jf. utlendingsforskriften § 15 fjerde ledd. Varigheten av en tillatelse gitt etter utlendingsforskriften §§ 22 eller 24 (om arbeidstillatelse eller oppholdstillatelse til familiemedlem o.l.) skal imidlertid ikke overstige utløpet av hovedpersonens tillatelse, jf. utlendingsforskriften § 15 sjette ledd, som gjelder tilsvarende ved fornyelse, jf. utlendingsforskriften § 37 jf. § 38 fjerde ledd.

Dersom søker med tillatelser gitt etter utlendingsforskriften §§ 22, 24 eller 37 ikke får tillatelse samtidig med hovedpersonen, medfører begrensningen i §§ 15 sjette ledd og 38 fjerde ledd at vedkommende vil få en tillatelse av mindre enn ett års varighet. Opphold med slik tillatelse vil dermed ikke regnes med i botiden ved søknad om statsborgerskap, jf. statsborgerloven §§ 7, 11, 12, 15 til 17 og statsborgerforskriften §§ 8-1 og 8-3.

Den samme problemstillingen vil oppstå når ny utlendingslov trer i kraft. Etter ny utlendingslov § 60 første ledd vil førstegangss oppholdstillatelse gis som midlertidig oppholdstillatelse for inntil tre år. Med mindre annet er fastsatt i eller i medhold av loven, skal tillatelse gis for minst ett år. Varigheten av en tillatelse gitt etter bestemmelsene i kapittel 6 om familieinnvandring skal imidlertid ikke overstige utløpet av tillatelsen til referansepersonen, jf. ny utlendingslov § 60 første ledd tredje punktum. Dette vil også gjelde ved fornyet tillatelse, jf. forslag til § 10-24 i ny utlendingsforskrift.

5.2. Departementets forslag

Begrunnelsen for avgrensning til tillatelser gitt for minimum ett år i statsborgerloven var at tillatelser med kortere varighet sjelden vil gi forventning om varig opphold. I forarbeidene til statsborgerloven nevnes en rekke eksempler på slike tillatelser, slik som visum, sesongarbeidstillatelse og tillatelse til foreldre på maksimum ni måneder. Spørsmålet om hvordan tillatelser etter utlendingsforskriften §§ 22, 24 og 37 skal vurderes ble ikke drøftet. Departementet mener at de hensyn som begrunner et krav til ettårige tillatelser ikke gjør seg gjeldende i forhold til personer som gis tillatelser etter utlendingsforskriften §§ 22, 24 og 37. Departementet foreslår derfor at det gjøres en regelverksendring slik at nevnte tillatelser medregnes i oppholdstiden.

Departementet foreslår et nytt femte ledd i statsborgerloven § 7, se vedlegg.

6. BARN UNDER TO ÅR SOM SØKER OM STATSBOGERSKAP SOM BIPERSONER

6.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Barn av den som erverver eller har ervervet norsk statsborgerskap kan erverve norsk statsborgerskap som biperson, jf. statsborgerloven § 17. Det er da et vilkår at barnet har oppholdt seg i riket de siste to årene med oppholds- eller arbeidstillatelser av minst ett års varighet. Dette fører til at barn som blir født rett før foreldrene erverver norsk statsborgerskap ikke vil fylle vilkåret om opphold i statsborgerloven § 17 før barnet fyller to år.

6.2. Departementets forslag

Departementet vurderer det slik at vilkåret om opphold i statsborgerloven § 17 slår urimelig ut for barn som blir født rett før foreldrene erverver norsk statsborgerskap. Man kan da komme i den situasjonen at både foreldrene og barnets eldre søsken erverver norsk statsborgerskap, mens barnet selv må vente på å erverve norsk statsborgerskap til det fyller to år. Minst en av barnets foreldre må ha norsk statsborgerskap dersom barnet skal kunne søke som biperson. Det er i tillegg et krav at barnet er og vil forbli bosatt i riket. Dette sikrer etter departementets vurdering at barnet har en tilstrekkelig tilknytning til riket. Departementet foreslår derfor at det ikke skal stilles krav om oppholdstid i riket for barn under to år som søker om statsborgerskap etter statsborgerloven § 17.

Departementet foreslår endringer i statsborgerloven § 17 annet ledd, se vedlegg.

7. BARN SOM SØKER STATSBOGERSKAP SOM BIPERSON OG SOM BLIR 18 ÅR MELLOM SØKNADSTIDSPUNKTET OG VEDTAKSTIDSPUNKTET

7.1. Bakgrunn og gjeldende rett

For å erverve norsk statsborgerskap må søkeren fylle vilkårene for erverv av statsborgerskap på vedtakstidspunktet, jf. statsborgerloven § 7 første ledd. Dette innebærer at barn som søker om statsborgerskap som bipersoner, sammen med eller i etterkant av en eller begge av sine foreldre jf. statsborgerloven § 17, må være under 18 år på vedtakstidspunktet for å omfattes av bestemmelsen.

Andre bestemmelser i statsborgerloven der søkerens alder på vedtakstidspunktet har betydning for hvilke vilkår som må oppfylles, er kravet til oppholdstid for statsløse søkere over 18 år, jf. statsborgerloven § 16 og kravet til norskopplæring for søkere mellom 18 år 55 år, jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav f.

Når det er avgjørende for om det skal gis tillatelse etter kapitlet om familiejenforening i ny utlendingslov om søkeren er eller har barn under 18 år, anses barnet å være under

18 år når søknaden med alle opplysninger og vedlegg som er nødvendig for å avgjøre den, er innkommet til utlendingsmyndighetene innen 18-årsdagen.

7.2. Departementets forslag

Departementet anser det som uheldig at personer som søker om statsborgerskap som bipersoner etter statsborgerloven § 17, vil kunne få avslag fordi de fyller 18 år mellom søknadstidspunktet og vedtakstidspunktet. Hensynet til sammenhengen med utlendingsloven tilsier at man da bør legge søknadstidspunktet til grunn.

Departementet vil derfor foreslå at det er søkerens alder på søknadstidspunktet som skal legges til grunn.

Departementet foreslår at alderskravet på vedtakstidspunktet opprettholdes i statsborgerloven § 8 om norskopplæring og statsborgerloven § 16 om statsløse.

Departementet foreslår et nytt femte ledd i statsborgerloven § 17, se vedlegg.

8. OVERGANGSREGLER FOR ADOPTERTE BARN

8.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Erverv av statsborgerskap for barn som ble adoptert av norsk statsborger før gjeldende lov trådte i kraft, ble regulert i § 1a i lov 8. desember 1950 nr. 3 om norsk riksborgarrett (1950-loven). Bestemmelsen omhandlet barn som ble adoptert ved bevilling eller forutgående samtykke fra norske myndigheter.

For at erverv av statsborgerskap skulle skje automatisk var det et vilkår at barnet var under 12 år og adoptert ved bevilling fra norske myndigheter, jf. lov av 28. februar 1986 nr. 8 om adopsjon (adopsjonsloven) § 1, eller at barnet ble adoptert ved utenlandsk adopsjon og norske myndigheter hadde samtykket til adopsjon på forhånd, jf. adopsjonsloven § 16e.

Barn mellom 12 og 18 år som ble adoptert ved bevilling eller forutgående samtykke fra norske myndigheter kunne erverve statsborgerskap ved melding, jf. 1950-loven § 1a annet ledd. For disse barna ble det laget en overgangsbestemmelse i gjeldende statsborgerlov § 37 første ledd.

For de adopsjonstilfellene som ikke ble omfattet av § 1a i 1950-loven var adoptivbarnet henvist til å søke om statsborgerskap etter § 6 i 1950-loven. Det var dispensasjonspraksis for disse tilfellene, som er beskrevet i Justisdepartementets rundskriv G-28/99 avsnitt VII. Dispensasjonspraksisen er nærmere beskrevet i Ot.prp. nr. 41 (2004-2005) Om lov om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) punkt 6.2.3. Gjeldende statsborgerlov har ikke overgangsbestemmelser for disse barna. Departementet har mottatt rapport fra UDI om at UNE i en sak har gjort unntak etter dispensasjonsbestemmelsen i statsborgerloven § 19 i et slikt tilfelle.

8.2. Departementets forslag

Departementet foreslår at det tas inn en overgangsbestemmelse for barn som ble adoptert av norsk statsborger før gjeldende lovs ikrafttredelse og som ikke ble omfattet av 1950-lovens § 1a, slik at ingen barn kommer dårligere ut etter gjeldende regelverk enn de ville ha gjort etter 1950-loven. Forslaget innebærer at det ikke stilles ytterligere vilkår enn at adoptivbarnet er under 18 år på meldingstidspunktet og at adopsjonen skal gjelde i Norge etter bestemmelsene i adopsjonsloven. Den foreslåtte bestemmelsen vil også omfatte de som i dag kan sende melding etter statsborgerloven § 37 første ledd.

Departementet foreslår endringer i statsborgerloven § 37 første ledd, se vedlegg.

9. FORSLAG OM NYE REGLER FOR BEREKNING AV KARENSTID

9.1. Innledning

En person som søker om norsk statsborgerskap må ha utholdt en karenstid dersom vedkommende er ilagt straff eller strafferettslig særreaksjon, jf. statsborgerloven § 9. Med karenstid menes her en form for sperretid der søknad om statsborgerskap ikke kan innvilges. Karenstidens lengde er avhengig av den ilagte reaksjonen. Reglene om beregning av karenstid framgår av statsborgerloven § 9 og statsborgerforskriften kapittel 5.

Praksis har vist at reglene om karenstid på enkelte punkter er uklare og at reglene i noen tilfeller gir et utilsiktet utfall, som ikke er i tråd med lovens intensjon. I tillegg har Sivilombudsmannen i forbindelse med en klagesak påpekt at det kan være grunn for å se nærmere på reglene for beregning av karenstid ved deldommer.

Departementet foreslår på bakgrunn av dette at det foretas en bred revisjon av karensystemet etter statsborgerloven § 9 og statsborgerforskriften kap. 5. Departementet har ved utarbeidelse av forslaget lagt til grunn de generelle hensyn som framkommer i Ot.prp. nr. 41 (2004-2005) pkt. 8.2.5. Det framkommer der at man ønsker klare regler som sikrer forutsigbarhet for søkeren. Videre ønsket man en rettighetslov, der mest mulig er regulert i lov- eller forskriftsform, med mindre rom for forvaltningsskjønn. Videre har departementet lagt til grunn ønsket om et samsvar mellom nåværende karensystem og tidligere system med tilleggstid etter den nå opphevede riksborgerloven, slik at lik kriminalitet gir lik reaksjon så langt det er mulig. Endelig ønsker man at handlingens grovhet skal være et sentralt element ved fastsettelsen av karenstid, jf. Ot.prp. nr. 41 (2004-2005) pkt. 8.9.7.

9.2. Tidspunktet for den straffbare handlingen som utgangspunkt for karenstid

9.2.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Etter gjeldende rett er utgangspunktet for beregning av karenstid lagt til tre ulike tidspunkt, avhengig av hva slags straff som er idømt. Ved idømt frihetsstraff eller strafferettslig særreaksjon regnes karenstiden fra straffens eller reaksjonens opphør, dvs. fra løslatelse. Ved betinget fengselsstraff regnes karenstiden fra prøvetidens utløp. For øvrig regnes karenstiden fra tidspunktet for den straffbare handlingen.

Det er flere problemstillinger som knytter seg til utgangspunktet for beregning av karenstiden. Tidsforløpet mellom gjerningstidspunktet og endt reaksjon eller rettskraftig dom varierer fra sak til sak. Konsekvensen av denne variasjonen er at det blir tilfeldig hvordan karenstiden slår ut i den enkelte sak. Forhold som politiets etterforskning, påtalemyndighetens saksbehandling og behandlingen i førsteinstans domstol virker inn på tiden som går mellom gjerningstidspunktet og tidspunktet karenstiden begynner å løpe. Videre kommer en eventuell ankebehandling i lagmannsrett og i Høyesterett. Til sist kan soningskøen variere.

En annen problemstilling som knytter seg til utgangspunktet for beregning av karenstid er forholdet mellom karenstid på grunnlag av henholdsvis ubetinget og betinget fengsel. I dagens karenssystem er det to ulike tabeller for betinget og ubetinget fengsel, jf. statsborgerforskriften §§ 5-1 og 5-2. Ut fra tabellene kan det se ut som om karenstiden for betinget fengsel er kortere enn for ubetinget. Dette er ikke riktig i alle tilfeller fordi karenstiden for betinget fengsel begynner å løpe etter at prøvetiden er utløpt. I og med at prøvetiden, i en stor del av sakene er vesentlig lenger en soningstiden, blir den faktiske situasjonen at karenstiden ved en betinget fengselsstraff i dag ofte vil utløpe senere enn karenstiden ved en tilsvarende ubetinget fengselsstraff.

9.2.2. Departementets forslag

Departementet foreslår at all karenstid skal beregnes fra gjerningstidspunktet. Karenstiden skal regnes fra tidspunktet for den straffbare handlingen, eller fra den straffbare handlingens opphør dersom gjerningstidspunktet er angitt som en periode. Dersom flere forhold pådømmes samtidig, skal karenstiden regnes fra tidspunktet for det forhold som ligger sist i tid. Forslaget innebærer en forenkling av regelverket slik at det vil være lettere for søkere å forutberegne sin situasjon. Man vil unngå at betingede fengselsstraffer fører til karenstider som løper lenger enn ved ubetingede fengselsstraffer. Man vil videre unngå at anke av en straffesak, soningskø etc. fører til at karenstiden løper ut på et senere tidspunkt.

Forslaget innebærer at søker vil få lik karenstid uansett hvor langt tidsrommet er mellom gjerning og ferdig soning. I enkelte tilfeller kan dette ha den uheldige konsekvens at karenstiden utløper før soning er gjennomført. Departementet foreslår derfor ett tilleggsvilkår som angir at ingen kan få innvilget statsborgerskap før all soning er gjennomført. Likeledes foreslås det tilleggsvilkåret at all prøvetid ved betingede reaksjoner må være utholdt.

Departementet foreslår endringer i statsborgerloven § 9 annet og tredje ledd, se vedlegg.

9.3. Felles tabell for utregning av all karenstid

9.3.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Etter gjeldende rett beregnes karenstiden for ubetinget fengsel, forvaring, tvungen psykiatrisk helsevern og idømt tvungen omsorg etter en egen tabell som framgår av statsborgerforskriften § 5-1. Karenstidsberegningen ved betinget fengsel gjøres etter en annen tabell som framgår av statsborgerforskriften § 5-2. Ved forelegg eller idømte bøter fra kr 5000 beregnes en karenstid på 2 år, jf. statsborgerforskriften § 5-3. For samfunnsstraff beregnes karenstid etter en egen tabell som framgår av statsborgerforskriften § 5-4.

Forslaget om at karenstiden skal beregnes ut fra tidspunktet for den straffbare handlingen gjør det nødvendig å justere tabellene for beregning av karenstid i statsborgerforskriften kapittel 5.

9.3.2. Departementets forslag

Departementet foreslår at all karenstid beregnes ut fra en og samme tabell. Begrunnelsen for dette forslaget er først og fremst hensynet til likebehandling og forholdsmessighet. Endringen begrunnes videre med at systemet vil bli lettere å forstå og dermed gi en bedre forutberegnelighet.

Forslaget tar utgangspunkt i den tabellen som gjelder for ubetinget fengsel og innebærer at karenstiden skal beregnes ut i fra antall dager utmålt fengselsstraff. Dette skal gjelde uavhengig av om fengselsstraffen er gjort betinget eller ubetinget, eller om fengselsstraffen er subsidiær, slik som ved samfunnsstraff eller bot.

9.3.2.1 Karenstidsberegning ved betinget fengsel, samfunnsstraff og bot

Forslaget innebærer at man vil få samme karenstid uavhengig av om fengselsstraffen er betinget eller ubetinget. Ved betingede fengselsstraffer utmåler domstolene en fengselsstraff, men fullbyrdingen av straffen utsettes i en prøvetid. Det har vært diskutert i juridisk teori om straffen bør settes høyere når den gjøres betinget enn når den er ubetinget. Av forarbeidene til ny straffelov framgår det at straffen i prinsippet bør være lik uavhengig av om dommen gjøres betinget eller ubetinget.

I dom på samfunnsstraff skal retten fastsette en subsidiær fengselsstraff, som skal svare til den fengselsstraff som ville ha blitt idømt uten samfunnsstraff, jf. lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig straffelov (straffeloven) § 28a tredje ledd bokstav b. Bestemmelsen videreføres i lov 29. mai 2005 nr. 28 om straff (ny straffelov) § 49 første ledd.

Når det gjelder bot så berører Ot.prp. nr.90 (2003-2004) om ny straffelov forholdet mellom den subsidiære fengselsstraffen for bot og ubetingede fengselsstraffer på side 452, under merknader til § 55 i ny straffelov. For de lavere bøtene skal utgangspunktet for vurderingen av lengden på den subsidiære fengselsstraffen basert på dagens pengeverdi, være én dag i subsidiær fengselstraff per NOK 500 i bot. I forhold til de høyere bøtene sies det at det må ses hen til hva som er en rimelig reaksjon hvis den botlagte må sone. Videre sies det at det ikke kan være slik at den botlagte må sone en subsidiær fengselsstraff som er strengere enn fengselsstraffen for et mer alvorlig straffbart forhold.

Det er veldig vanskelig, om ikke umulig å skape et system som rangerer ulike straffereaksjoner etter hvor strenge eller milde de er i forhold til hverandre. Departementet mener at antall dager fengsel som idømmes ved betinget fengselsstraff gir et rimelig godt uttrykk for handlingens grovhet, og at det derfor vil være et bra utgangspunkt for beregning av karenstid. Det samme gjelder antall dager som idømmes som subsidiær fengselsstraff ved samfunnsstraff og bot.

9.3.2.2 *Karenstidsberegning ved forvaring*

I forhold til forvaring videreføres i utgangspunktet dagens ordning, der forvaringen likestilles med ubetinget fengsel.

Ved en forlengelse av en forvaring er det hensynet til beskyttelse av samfunnet som begrunner et eventuelt videre fengselsopphold, og departementet finner ikke at det er rimelig at domfelte da ilegges en ny karenstid.

Utgangspunktet i gjerningstidspunktet for beregningen av karenstiden kunne ha ført til at man ervervet statsborgerskap mens man satt på forvaring. For å forhindre dette foreslås det at statsborgerskap ikke kan innvilges før strafferettslig særreaksjon er gjennomført, dvs. ved løslatelse.

Det vises til forslaget til nytt § 9 tredje ledd i statsborgerloven, se vedlegg.

9.3.2.3 *Forslag til ny tabell*

I forslag til ny tabell for beregning av karenstid i statsborgerforskriften § 5-1 er karenstidens lengde lagt på et nivå som tilsvarende dagens nivå så langt det har latt seg gjøre. Når karenstidene i tabellen nå likevel er lenger, er dette for å kompensere for tidsrommet mellom det gjeldende utgangspunktet og det foreslåtte utgangspunktet for beregning av karenstid.

Med den nye tabellen vil noen lovbrøtere komme bedre ut av det enn etter gjeldende rett og andre vil komme dårligere ut av det. Når det gjelder forholdet mellom beregning av karenstid ved ulike straffereaksjoner, vil imidlertid det foreslåtte systemet gi et innbyrdes mer rimelig resultat.

Departementets forslag framgår av forslag til statsborgerforskrift §§ 5-1, 5-2 og 5-4, se vedlegg.

9.4. Karenstidsberegning ved dom bestående av forskjellige reaksjonsformer (deldom)

9.4.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Et problem ved gjeldende regelverk knytter seg til beregningen av karenstid ved deldommer. Med deldom menes dommer der den ilagte straffen er en kombinasjon av ulike straffetyper. Et eksempel på dette kan være en dom på fengsel i 90 dager hvorav 60 dager gjøres betinget med en prøvetid på to år. Ved deldom skal karenstiden for den reaksjonen som gir lengst karenstid gi utgangspunktet for beregning av karenstidens lengde, jf. statsborgerforskriften § 5-8. Karenstiden for de øvrige reaksjonene legges til med en halvpart av den karenstid reaksjonen isolert sett ville gitt.

Gjeldende regelverk for beregning av karenstid ved deldommer kan gi det utslag at en person som er dømt til en delvis betinget fengselsstraff kan få en lengre karenstid enn om personen hadde vært dømt til en ren ubetinget fengselsstraff. Sivilombudsmannen har i sin uttalelse oversendt departementet i brev av 29. november 2006, påpekt at det kan være grunn for å se nærmere på reglene for beregning av karenstid ved deldommer.

9.4.2. Departementets forslag

Det er uheldig at karenstiden for deldommer kan bli uforholdsmessig lang sammenlignet med karenstiden for dommer som kun består av en type straffereaksjon. Departementet foreslår derfor et nytt system for å beregne karenstiden ved deldommer. Forslaget innebærer at man først summerer ilagt felles frihetsstraff og de subsidiære fengselsstraffene gitt i den samme dommen og deretter benytter tabellen i forslaget til ny statsborgerforskrift § 5-1. På denne måten vil utregningen bli tilnærmet lik utregning ved kun en straff. Dersom en person for eksempel er dømt til fengsel i 10 måneder, hvorav 6 måneder betinget med en prøvetid på 2 år, er det 10 måneder som er fengselsstraffen som karenstiden skal bergenes ut i fra. Har personen i tillegg i samme dommen fått en bot på kroner 3000, subsidiært 6 dagers fengsel, skal disse 6 dagene legges til de 10 månedene.

Departementets forslag framgår av forslag til statsborgerforskrift § 5-3, se vedlegg.

9.5. Beregning av karenstid ved gjentatte dommer og forelegg for straffbart forhold

9.5.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Ved gjentatte reaksjoner for straffbare forhold tas det i dag utgangspunkt i den karenstid som isolert sett løper lengst. Deretter gis det skjematisk ett års tillegg i

karenstiden, uansett grovhet og straff, for hver dom og/eller forelegg, jf. statsborgerforskriften § 5-9.

9.5.2. Departementets forslag

Departementet mener det er uheldig at tillegget i karenstid for gjentatte reaksjoner ikke avhenger av den straffbare handlingens grovhet. Departementet anser det ikke rimelig at en bot på 5000 kroner og f.eks. fengselsstraff på ett år behandles likt. Departementet foreslår at man fortsetter å ta utgangspunkt i den karenstiden som isolert sett løper ut sist. Forslaget innebærer videre at det skjematiske tillegget på ett år omgjøres til et tillegg på halvparten av den karenstid det nye forholdet alene ville gitt. På denne måten vil grovheten i tilleggskriminaliteten også avspeiles i karenstidens lengde. Når karenstidene ikke bare slås sammen er dette av hensyn til at det skal være mulig å legge forhold som ligger tilbake i tid bak seg. Det foreslås derfor også å innføre en maksimal grense for karenstiden til det dobbelte av den karenstiden som isolert sett løper ut sist.

Departementets forslag er tatt inn i statsborgerforskriften § 5-6, se vedlegg.

9.6. Øvrige endringer i statsborgerforskriften kapittel 5

Departementets forslag innebærer at gjeldende statsborgerforskrift § 5-6 om idømt tvungent psykisk helsevern og idømt tvungen omsorg, videreføres som ny statsborgerforskrift § 5-4.

Videre at gjeldende statsborgerforskrift § 5-7 videreføres i ny § 5-5. Gjeldende § 5-7 omhandler kun påtaleunndlatelse og behandling i konfliktråd. I ny § 5-5 nevnes også straffeutmålingsutsettelse og straffutmålingsfrafall.

I forslaget til ny § 5-7 i statsborgerforskriften videreføres regelen i gjeldende § 5-10 om at straff idømt i utlandet skal gi karenstid. De foreslåtte endringene er gjort for å tilpasse reglene til det nye systemet.

10. KRAVET TIL SAMMENHENGENDE OPPHOLD I STATSborGERLOVEN §§ 15 TIL 17

10.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Personer som søker om norsk statsborgerskap må som hovedregel ha til sammen syv års opphold i riket i løpet av de siste 10 årene, med arbeids- eller oppholdstillatelser av minst ett års varighet, jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav e. Det er imidlertid gjort unntak fra dette kravet for noen grupper. Tidligere norske borgere må ha oppholdt seg i riket de to siste årene med arbeids- eller oppholdstillatelser av minst ett års varighet, jf. statsborgerloven § 15. Statsløse søkere som har fylt 18 år må ha oppholdt seg i riket de tre siste årene med arbeids- eller oppholdstillatelser av minst ett års varighet, jf. statsborgerloven § 16. Barn som søker om statsborgerskap som

biperson, sammen med eller i etterkant av en eller begge av sine foreldre, må ha oppholdt seg i riket de to siste årene med arbeids- eller oppholdstillatelser av minst ett års varighet, jf. statsborgerloven § 17.

I løpet av søkerens oppholdstid kan det ha vært perioder hvor søkeren har vært uten tillatelse fordi søknad om fornyelse har vært fremmet etter utløpet av tidligere tillatelse. Etter hovedregelen om erverv av statsborgerskap ved søknad kreves det at søkeren skal ha til sammen syv års opphold i riket i løpet av de siste ti årene med arbeids- eller oppholdstillatelser av minst ett års varighet. Dersom søkeren i løpet av sin oppholdstid i landet har hatt glipper mellom sine tillatelser vil dette dermed ikke nødvendigvis ha stor betydning for søknaden om statsborgerskap. Statsborgerloven §§ 15, 16 og 17 stiller imidlertid krav til at søkeren har oppholdt seg i riket en sammenhengende periode de siste to eller tre år med arbeids- eller oppholdstillatelser etter utlendingsloven. Dersom en som søker om statsborgerskap etter disse bestemmelsene har søkt om fornyelse av en tillatelse etter utlendingsloven en dag for sent, må vedkommende oppholde seg ytterligere to eller tre år med tillatelser for å fylle vilkåret om oppholdstid i statsborgerloven.

10.2. Departementets forslag

Departementet mener det er en uheldig konsekvens av statsborgerregelverket at en som søker om statsborgerskap etter statsborgerloven §§ 15 til 17 vil måtte oppholde seg ytterligere to eller tre år i landet dersom vedkommende har søkt om fornyelse én dag for sent eller mer. Ved søknader om bosettingstillatelse etter utlendingsloven aksepteres glipper mellom tillatelser inntil tre måneder i løpet av en treårsperiode, jf. UDIs rundskriv 2002-040, kap. IV B pkt. 2. Sammenhengen mellom regelverkene på utlendings- og statsborgerfeltet tilsier, etter departementets syn, at det gjøres en regelverksendring. Departementet foreslår at perioder uten tillatelse på til sammen tre måneder som hovedregel ikke får betydning i forhold til kravet om sammenhengende opphold med tillatelse i statsborgerloven §§ 15 til 17.

Departementet foreslår endringer i statsborgerforskriften § 3-3 første ledd samt et nytt annet ledd i bestemmelsen, se vedlegg.

11. UNNTAKSREGLER FOR SØKERE MED SPERRET ADRESSE I FOLKEREGISTERET

11.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Enkelte søkere har sperret adresse i folkeregister av hensyn til sin sikkerhet i Norge med hjemmel i forskrift 9. november 2007 om folkeregistrering nr. 161.

Adresseopplysningene kan graderes som FORTROLIG eller STRENGT FORTROLIG.

Eksempler på kriterier for innvilgelse av sperret adresse er drapstrusler, trusler om legemsbeskadigelse og fosterhjemsplassing av barn. Verken private personer eller institusjoner kan få opplyst fortrolige adresser. Er adresseopplysningene gradert

STRENGT FORTROLIG vil heller ikke norske utlendingsmyndigheter ha tilgang til adresseopplysningene.

Det er etter statsborgerloven § 7 første ledd bokstav h et vilkår for innvilgelse av norsk statsborgerskap at søkeren på vedtakstidspunktet fyller kravet om løsning fra annet statsborgerskap fastsatt i lovens § 10. Det kan gjøres unntak fra kravet om løsning dersom løsning anses rettslig eller praktisk umulig eller av andre grunner framstår som urimelig, jf. statsborgerloven § 10 første ledd siste punktum. Dette utfylles av statsborgerforskriften § 6-1. Forskriftsbestemmelsen gir ikke grunnlag for å gjøre unntak for søkere med sperret adresse i folkeregisteret. Etter forskriftens § 6-1 nr. 3 kan det gjøres unntak av hensyn til søkerens sikkerhet, men bestemmelsen må forstås slik at den bare gjelder i situasjoner der en risiko knyttet til søkerens sikkerhet skyldes søkerens forhold til sitt opprinnelige hjemlands myndigheter.

I medhold av statsborgerloven § 19 kan det i den enkelte sak til gunst for søkeren gjøres unntak fra ervervsvilkårene dersom særlig sterke grunner foreligger. Etter gjeldende praksis gjør UDI en konkret vurdering i hver enkelt sak når det gjelder hvorvidt det skal dispenseres fra løsningskravet for søkere med sperret adresse i folkeregisteret.

11.2. Departementets forslag

Dersom det stilles krav om løsning til søkere med sperret adresse i folkeregisteret, vil søkeren kunne bli nødt til å oppgi sin sperrede adresse til hjemlandets myndigheter eller landets representasjon i Norge eller i utlandet. Det kan medføre fare for søkerens liv og helse at den sperrede adressen blir kjent for uvedkommende. I Norge kan ikke utlendingsmyndigheten få opplysninger om søkerens faktiske adresse dersom den er gradert STRENGT FORTROLIG. Kun Skatteetaten kjenner adressen. Søkerne bør derfor heller ikke settes i den situasjon at den sperrede adressen må oppgis til hjemlandets myndigheter. Departementet foreslår derfor at det ikke skal kreves løsning fra annet statsborgerskap der søkeren har sperret adresse i folkeregisteret og hensynet til søkerens sikkerhet tilsier at søkeren derfor ikke bør pålegges å ta kontakt med myndighetene i tidligere hjemland.

Dersom søkeren kan løse seg fra annet statsborgerskap uten å måtte oppgi sin sperrede adresse til hjemlandets myndigheter, og løsning derfor ikke vil medføre fare for søkeren vil vedkommende måtte løse seg.

Departementet foreslår et nytt nummer 6 i statsborgerforskriften § 6-1, se vedlegg.

12. HUSSTANDSMEDLEMMER TIL MILITÆRT PERSONELL SOM ER BEORDRET TIL TJENESTE I UTLANDET

12.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Husstandsmedlemmer til utsendt personell ved norsk utenriksstasjon innvilges norsk statsborgerskap uten botid i riket, jf. statsborgerforskriften § 8-2.

Bakgrunnen for disse reglene er at ektefellen til utsendt personell ved norsk utenriksstasjon som ikke har norsk statsborgerskap kan møte mange praktiske hindringer når det gjelder reise og opphold i andre land for å følge ektefellen. Reglene gjør at det legges mest mulig til rette slik at norske utenrikstjenestemenn skal kunne ta med seg sin familie når de er i utenrikstjeneste. Et annet hensyn bak reglene er at med mindre det gis særregler, vil det i praksis være umulig for denne gruppen å fylle vilkårene for norsk statsborgerskap.

Det finnes i dag ingen tilsvarende regler for husstandsmedlemmer til militært personell, som er underlagt en plikt til å la seg beordre til tjeneste nasjonalt og internasjonalt, jf. lov om personell i Forsvaret § 7. Deres husstandsmedlemmer har således også begrensede muligheter for å innrette seg i henhold til reglene om opptjening av oppholdstid i statsborgerloven.

12.2. Departementets forslag

Departementet mener på bakgrunn av ovennevnte at det bør gjelde særregler for husstandsmedlemmer til militært personell. Departementet foreslår med hjemmel i statsborgerloven § 18, å innføre de samme vilkårene for erverv av statsborgerskap for husstandsmedlemmer til beordret militært personell, som for husstandsmedlemmer til utsendt personell ved norsk utenriksstasjon. Det betyr at den som søker statsborgerskap ikke kan være statsborger av oppholdslandet. Søkeren må videre være registrert i norsk folkeregister. Forslaget innebærer at det gjøres unntak fra kravet i statsborgerloven § 7 til å være bosatt i riket, samt kravene til å fylle vilkårene for bosettingstillatelse og norskopplæring. Det gjøres videre unntak fra krav om oppholds- eller arbeidstillatelser.

Departementet foreslår endringer i statsborgerforskriften § 8-2 annet ledd, se vedlegg.

13. EKTEFELLER TIL KOLA-NORDMENN

13.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Statsborgerforskriften § 8-3 annet ledd inneholder regler om unntak fra ervervsvilkårene i statsborgerloven for ektefeller til Kola-nordmenn.

Særreglene for ektefeller til Kola-nordmenn innebærer lempeligere regler for erverv av norsk statsborgerskap enn de ordinære reglene for ektefeller av norske statsborgere i

statsborgerloven § 12. Tid som gift, samboer etc. før ektefellen ble norsk og før innreise i riket medregnes som botid. I tillegg gjelder ikke kravet om tre års opphold i Norge. Anvendelse av særreglene forutsetter at ektefellen som har tillatelse etter utlendingsloven som "Kola-nordmann" får innvilget norsk statsborgerskap.

Slik statsborgerforskriften § 8-3 annet ledd står i dag framgår det ikke klart av ordlyden at det er et vilkår at søkerens ektefelle får innvilget norsk statsborgerskap.

13.2. Departementets forslag

Departementet foreslår å gjøre en presisering i statsborgerforskriften slik at det klart framgår av ordlyden at søkerens ektefelle må få innvilget norsk statsborgerskap dersom søkeren skal erverve statsborgerskap iht. statsborgerforskriften § 8-3 annet ledd, se vedlegg.

Departementet foreslår endringer i statsborgerforskriften § 8-3 annet ledd.

14. SÆRREGLER FOR PERSONER SOM HAR FÅTT UTSTEDT NORSK PASS SELV OM DE IKKE ER ELLER HAR VÆRT NORSKE STATSBORGERE

14.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Det har i den senere tid vist seg at noen personer har hatt norsk pass, ofte i mange år, uten at de er norske statsborgere. I noen tilfeller har de hatt norsk pass helt fra fødselen eller siden de kom til Norge, for eksempel som adoptivbarn. Når disse personene søker om å få sine pass fornyet, får de avslag og blir deretter nødt til å søke om norsk statsborgerskap. I utgangspunktet må disse søkerne fylle de ordinære vilkårene i statsborgerloven dersom de skal erverve norsk statsborgerskap. Dette kan i noen tilfeller gi urimelige utslag. Etter gjeldende praksis vurderer utlendingsmyndighetene derfor i hvert enkelt tilfelle om det skal gjøres unntak fra vilkårene for å få norsk statsborgerskap ved søknad iht. dispensasjonshjemmelen i statsborgerloven § 19.

14.2. Departementets forslag

Det er nå innført et nytt system som gjør det umulig å utstede pass dersom passøkeren ikke er registrert som norsk statsborger i folkeregisteret. Ettersom pass normalt utstedes med ti års varighet, er det all grunn til å tro at et ukjent antall personer fortsatt er i besittelse av norske pass uten å være norske statsborgere. Departementet foreslår derfor å innføre en ny bestemmelse i statsborgerforskriften for denne gruppen med hjemmel i statsborgerloven § 18. Forslaget innebærer at det gjøres unntak fra kravene om å fylle vilkårene for bosettingstillatelse og oppholdstid med tillatelse, jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav d og e. Dette fordi de personene det gjelder ikke vil ha hatt tillatelser etter utlendingsloven. Departementet foreslår videre at det skal stilles krav om oppholdstid uten tillatelse. Videre innebærer forslaget at det åpnes for at det kan gjøres ytterligere unntak fra vilkårene for erverv av statsborgerskap til

gunst for søker dersom ”sterke grunner” foreligger. Dette innebærer en lavere terskel for å gjøre unntak enn det som følger av dispensasjonsbestemmelsen i statsborgerloven § 19 som krever at det skal foreligge ”særlig sterke grunner”. Departementet foreslår i tillegg at det gjøres unntak fra plikten til å betale gebyr for denne gruppen søkere.

Departementet foreslår en ny § 8-4 i statsborgerforskriften og et nytt siste punktum i statsborgerforskriften § 15-1, se vedlegg.

15. VURDERING AV LØSNINGSKRAVET NÅR UTLENDINGSNEMNDA ER BEHANDLENDE INSTANS

15.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Når UNE innvilger statsborgerskap, returneres saken til UDI for vurdering av om vilkåret om løsning er oppfylt. Dette var tidligere en fast praksis mellom UDI og departementet, som den gangen var klageinstans i statsborgerskapssaker. Praksisen ble videreført da gjeldende lov trådte i kraft og UNE overtok som klageinstans.

15.2. Departementets forslag

Departementet mener at praksisen med at saker sendes tilbake til UDI for vurdering av om løsningskravet er oppfylt, er en såpass vesentlig del av saksgangen i statsborgerskapssaker at departementet foreslår å innføre en forskriftsbestemmelse som regulerer dette. Forslaget innebærer at statsborgerskapssaker skal sendes tilbake til UDI der UNE kommer til at de øvrige vilkårene for erverv av norsk statsborgerskap er oppfylt. UDI skal deretter ta stilling til om lovens krav til løsning fra annet statsborgerskap er oppfylt. Departementet anser at denne praksisen bør videreføres, blant annet på grunn av den kompetansen UDI har på vurderingen av løsningsspørsmålet.

Departementet foreslår en ny § 14-3 i statsborgerforskriften, se vedlegg.

16. SØKNAD OM STATSBOGERSKAP PÅ FASTSATT SKJEMA

16.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Statsborgerloven § 27 første ledd har bestemmelser om hvilke instanser som skal motta søknader og meldinger om statsborgerskap. Loven har imidlertid ikke bestemmelser som sier at søknader og meldinger må fremmes på fastsatt skjema.

16.2. Departementets forslag

Dersom søknader og meldinger om statsborgerskap fremmes på andre måter enn gjennom utfylling av UDIs skjema vil man risikere at søknadene og meldingene mangler opplysninger som er nødvendige for behandlingen av saken. Dette kan føre til merarbeid for utlendingsmyndighetene og også til forlenget saksbehandlingstid.

Departementet vurderer det slik at det er både i søkerens og utlendingsforvaltningens interesse at søknader og meldinger om statsborgerskap fremmes gjennom utfylling av fastsatt skjema. Også sammenhengen mellom regelverket på statsborgerfeltet og utlendingsfeltet tilsier at man innfører en forskriftsbestemmelse om fastsatt skjema for søknader og meldinger om statsborgerskap, jf. til sammenligning utlendingsforskriften §§ 11 og 197. Departementet foreslår derfor at det gis en forskriftsbestemmelse om at søknad og melding om norsk statsborgerskap skal fremmes på fastsatt skjema utarbeidet av Utlendingsdirektoratet eller i henhold til retningslinjer fastsatt av Utlendingsdirektoratet.

Departementet forslår å innføre en ny bestemmelse i statsborgerforskriften § 14-1, se vedlegg.

17. RUTINER FOR Å STILLE BEHANDLINGEN AV SØKNADER I BERO JF. STATSBORGERLOVEN § 30 ANNET LEDD

17.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Behandlingen av en søknad om statsborgerskap kan stilles i bero dersom søkeren er under etterforskning for et straffbart forhold som kan få betydning for søknaden, jf. statsborgerloven § 30 annet ledd. Det kreves ikke at det er tatt ut siktelse mot søkeren. Adgangen til berostillelse begrenses til forhold som kan ha betydning for statsborgerskapssøknaden. Mulige straffbare forhold hvis straffereaksjon i praksis ikke vil utsette tidspunktet for innvilgelse av statsborgerskap, gir derfor ikke adgang til å stille søknaden i bero.

Søknader om norsk statsborgerskap inngis til politiet eller norsk utenriksstasjon som forbereder saken. UDI avgjør søknadene, jf. statsborgerloven § 27 første ledd. UDIs vedtak kan påklages til UNE, jf. statsborgerloven § 27 tredje ledd. Spørsmålet om å stille behandlingen av en søknad om statsborgerskap i bero kan komme opp mens saken forberedes hos politiet, men den kan også komme opp når søknaden er til behandling i UDI eller UNE. Statsborgerregelverket inneholder ikke eksplisitte regler for hvem som skal avgjøre om en søknad skal stilles i bero.

17.2. Departementets forslag

Departementet foreslår å innføre en forskriftsbestemmelse om rutinene for berostillelse av behandlingen av statsborgerskapssøknader iht. statsborgerloven § 30 annet ledd.

Et spørsmål er hvordan behandlende instans skal få kunnskap om at en person som har søkt om statsborgerskap er under etterforskning for straffbart forhold. Departementets forslag innebærer at politiet skal varsle den instansen som har en søknad til behandling dersom en søker kommer under etterforskning for et straffbart forhold som kan ha betydning for søknaden. Departementet ber her høringsinstansene om å komme med innspill med forslag til løsningen på hvordan utlendingsmyndighetene skal få kunnskap om at en søker er kommet under etterforskning for straffbart forhold. Det vil kanskje

ikke være hensiktsmessig at politiet skal pålegges å varsle i alle saker der en person er kommet under etterforskning for straffbart forhold – særlig i tilfeller der etterforskning påbegynnes etter at statsborgerskapssøknaden er videresendt fra politiet til UDI. En mulig løsning er at politiet kun pålegges å varsle der søkeren er siktet for straffbart forhold som vil ha betydning for statsborgerskapssøknaden, og at politiet i saker der søkeren ikke ennå er siktet, kun får en skjønnsmessig adgang til å varsle. En annen mulig løsning er at politiet ikke pålegges å varsle. Det vil da kunne bli mer eller mindre tilfeldig om UDI og UNE får kjennskap til at en søker er kommet under etterforskning etter at søknaden er oversendt fra politiet. Med en slik løsning vil man risikere at søkere innvilges norsk statsborgerskap til tross for at de er under etterforskning for straffbart forhold som kunne ha ført til karenstid etter statsborgerloven og i noen tilfeller også utvisning etter utlendingsloven. En tredje mulig løsning er at UDI og UNE undersøker om en søker er kommet under etterforskning for straffbart forhold før statsborgerskap innvilges. Departementet anser imidlertid ikke dette som en særlig hensiktsmessig løsning idet UDI og UNE da vil måtte ta kontakt med politiet i hver enkelt sak før det fattes vedtak. Dette vil påvirke saksbehandlingstiden i samtlige statsborgersøknader, også i de sakene hvor det ikke foreligger grunnlag for å stille saken i bero.

Der søkeren er under etterforskning for straffbart forhold skal den instansen som har søknaden til forberedelse eller behandling, ta stilling til om behandlingen av søknaden skal stilles i bero. Dette innebærer at både politiet, UDI og UNE kan ta stilling til om behandlingen av en sak skal berostilles iht. statsborgerloven § 30 annet ledd. Departementet foreslår å forskriftsfeste at søkeren som hovedregel skal varsles om berostillelsen, og at søkeren kan pålegges å varsle når straffesaken er avsluttet, slik at behandlingen av statsborgerskapssøknaden kan gjenopptas. I tilfeller der politiet mener at søkeren av hensyn til etterforskningen ikke bør gjøres kjent med at vedkommende er under etterforskning, foreslår departementet også å forskriftsfeste at politiet skal vurdere om det er tilrådelig med en midlertidig berostillelse som ikke meddeles søkeren. Politiet skal deretter gi en anbefaling til den instansen som har saken til behandling. Forslaget innebærer videre at politiet i slike saker skal varsle den instansen som har berostilt behandlingen av søknaden når straffesaken er avsluttet eller når søkeren kan gjøres kjent med berostillelsen.

Forslaget begrenser ikke den plikt som følger av alminnelige prinsipper for god forvaltningsskikk til å varsle om forlenget saksbehandlingstid.

Departementet foreslår en ny bestemmelse i § 14-2 i statsborgerforskriften, se vedlegg.

18. GJENERVERV AV NORSK STATSBOGERSKAP FOR BARN AV NORSKE BORGERE

18.1. Bakgrunn og gjeldende rett

Barn av en norsk statsborger erverver norsk statsborgerskap ved fødselen, jf. statsborgerloven § 4. Dersom barnet senere skulle tape sitt norske statsborgerskap, for eksempel ved at barnet erverver et annet statsborgerskap, vil det ikke kunne gjennerverve norsk statsborgerskap iht. statsborgerloven § 15 før fylte 12 år. Noen barn vil imidlertid kunne gjennerverve norsk statsborgerskap før fylte 12 år. Dersom barnet har tapt det norske statsborgerskapet og deretter bare vært statsborger av annet nordisk land, kan barnet før fylte 12 år gjennerverve norsk statsborgerskap ved melding, jf. statsborgerloven § 21. Dersom barnets foreldre erverver eller har ervervet norsk statsborgerskap ved søknad eller melding kan barnet erverve norsk statsborgerskap som biperson jf. statsborgerloven § 17. Barn av den som har blitt norsk ved fødsel eller adopsjon stilles således dårligere enn barn av den som har ervervet norsk statsborgerskap ved søknad eller melding.

18.2. Departementets forslag

Departementet mener at barn som har tapt sitt norske statsborgerskap og som er barn av en norsk statsborger, bør kunne gjennerverve norsk statsborgerskap før fylte 12 år. Departementet foreslår derfor at tidligere norske borgere som er under 12 år skal kunne søke om statsborgerskap dersom en eller begge foreldre er norsk statsborger. For øvrig må barnet fylle de øvrige vilkårene for erverv av statsborgerskap for tidligere norske borgere, jf. statsborgerloven § 15 første ledd.

Departementet foreslår et nytt annet ledd i statsborgerloven § 15, se vedlegg.

19. SAKER SOM BERØRER GRUNNLEGGENDE NASJONALE INTERESSER

19.1. Bakgrunn og gjeldende rett

I gjeldende statsborgerlov anvendes begrepene "rikets sikkerhet" og "utenrikspolitiske hensyn" i to bestemmelser. En søker har ikke rett til norsk statsborgerskap ved søknad dersom hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn taler mot, jf. statsborgerloven § 7 annet ledd. Videre har departementet en utvidet instruksjonsmyndighet i saker der hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn gjør seg gjeldende, jf. statsborgerloven § 28 annet ledd. Begrepet "rikets sikkerhet" er en rettslig standard som kaller på en bred, sammensatt helhetsvurdering. Uttrykket er brukt i en rekke forskjellige lover, men det rettslige innholdet kan variere avhengig av på hvilket område det er brukt. Hvordan begrepet skal tolkes kan også variere mellom ulike bestemmelser i én og samme lov.

I gjeldende utlendingslov anvendes begrepene «rikets sikkerhet», «tvingende samfunnsmessige hensyn» og «utenrikspolitiske hensyn» i en rekke forskjellige

bestemmelser. Sentralt er blant annet bestemmelsen i gjeldende utlendingslov § 43 som gir adgang til å nekte innreise og opphold på grunn av slike hensyn. I utlendingsloven §§ 29 og 30 er videre hensynet til rikets sikkerhet angitt som grunnlag for utvisning, og i utlendingsloven § 38 er det fastsatt at departementet kan instruere i enkeltsaker som gjelder rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn.

19.2. Departementets forslag

Begrepene «rikets sikkerhet» og «tvingende samfunnsmessige hensyn» foreslås i ny utlendingslov erstattet med begrepet «grunnleggende nasjonale interesser». Også i straffeloven 2005 er begrepet «rikets sikkerhet» erstattet med begrepet «grunnleggende nasjonale interesser». I Ot.prp. nr. 75 Om lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her skriver departementet under punkt 18.4: «Begrepet «rikets sikkerhet», i alle fall tolket i snever eller tradisjonell forstand, er noe utdatert ut fra den senere tids utvikling, særlig i forhold til terrorvirksomhet, der hensikten ikke alltid er å ramme rikets sikkerhet som sådan, men like mye å skape frykt i sivilbefolkningen, eller å inspirere eller motivere til ekstremistiske handlinger, uten at konkrete handlinger er begått. Begrepet «grunnleggende nasjonale interesser» må tolkes i lys av den generelle samfunnsutviklingen og endringer i det internasjonale trusselbildet, og har en dynamisk karakter.» Departementet mener at den nære sammenhengen mellom utlendingsloven og statsborgerloven tilsier at de samme begrepene bør anvendes i statsborgerloven som i ny utlendingslov. Departementet foreslår derfor en regelverksendring i statsborgerloven § 7 annet ledd og § 28 annet ledd, se vedlegg.

20. FORSLAGENES ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

De foreslåtte endringer i statsborgerloven og statsborgerforskriften er for en stor del justeringer som ikke vil innebære noen økonomiske eller administrative konsekvenser. Innføringen av særregler knyttet til identitetsvilkåret vil kunne føre til at flere personer enn i dag vil ønske å søke om norsk statsborgerskap. Dette vil medføre et større antall søknader til behandling hos utlendingsmyndighetene og en økning i antall innvilgede statsborgerskap. Dette vil igjen påvirke andelen av deltakere på statsborgerseremonien. Per i dag er det ca 20 % av de som innvilges norsk statsborgerskap som deltar på statsborgerseremonien. Andre foreslåtte endringer, slik som en forenkling av beregningen av karenstid og fremsettelse av søknader på fastsatt skjema, vil kunne gjøre saksbehandlingen mer effektiv. Det er imidlertid vanskelig å måle hvilke konsekvenser dette vil få i forhold til dagens saksbehandling, og departementet mener at forslagene i sum ikke vil medføre særlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

VEDLEGG 1 - FORSLAG TIL ENDRINGER I STATSBORGERLOVEN

Endringer i statsborgerloven

§ 7. Hovedregel om erverv etter søknad

Enhver har etter søknad rett til norsk statsborgerskap dersom søkeren på vedtakstidspunktet

- a) *har klarlagt sin identitet, jf. sjuende ledd,*
- b) *har fylt tolv år,*
- c) *er og vil forbli bosatt i riket,*
- d) *fyller vilkårene for bosettingstillatelse i utlendingsloven § 12,*
- e) *har til sammen syv års opphold i riket i løpet av de siste ti årene, med oppholds- eller arbeidstillatelser av minst ett års varighet, opphold i en eller flere søknadsperioder medregnet i syvårsperioden, jf. femte ledd,*
- f) *fyller kravet om norskopplæring fastsatt i § 8,*
- g) *ikke er ilagt straff eller strafferettslig særreaksjon eller har utholdt karenstid, jf. § 9, og*
- h) *fyller kravet om løsning fra annet statsborgerskap fastsatt i § 10.*

Søkeren har ikke rett til norsk statsborgerskap etter første ledd dersom hensynet til *grunnleggende nasjonale interesser* eller utenrikspolitiske hensyn taler mot.

Søker som er født i riket og som ble registrert i folkeregisteret ved fødselen, anses for å ha klarlagt sin identitet, jf. første ledd bokstav a. Barn under 18 år, som fyller vilkårene for bosettingstillatelse og som har vært registrert med den samme identiteten i folkeregisteret de siste 5 årene, anses for å ha klarlagt sin identitet, jf. første ledd bokstav a. Dette gjelder bare dersom det ikke framkommer nye opplysninger som gir grunn til å tvile på barnets identitet.

Søker som fyller vilkårene for bosettingstillatelse, som har vært registrert med den samme identiteten i folkeregisteret de siste 10 årene, anses for å ha klarlagt sin identitet, jf. første ledd bokstav a. Dette gjelder bare dersom det ikke framkommer nye opplysninger som gir grunn til å tvile på søkerens identitet.

. Opphold med tillatelser som ville vært gitt med minst ett års varighet, men som ble gitt med kortere varighet jf. (den nye) utlendingsloven § 60 første ledd tredje punktum skal medregnes ved beregning av oppholdstid jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav e, §§ 11, 12, 15, 16, 17 og 18.

Uttømmende politiattest skal følge søknad om statsborgerskap. Politiattesten skal også vise forhold som søkeren er siktet eller tiltalt for.

Kongen kan i forskrift gi utfyllende bestemmelser om kravet til identifikasjon og om politiattest.

Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om beregning av oppholdstid etter reglene i dette kapitlet.

§ 9. Betydningen av straffbare forhold

Den som er ilagt straff eller strafferettslig særreaksjon har ikke rett til norsk statsborgerskap før det er gått en viss tid (karenstid) fastsatt i forskrift gitt av Kongen. Karenstidens lengde skal avhenge av den ilagte reaksjonen.

Karenstiden regnes fra tidspunktet for den straffbare handlingen, eller fra den straffbare handlingens opphør dersom tidspunktet for den straffbare handlingen er angitt som en periode. Dersom flere straffbare forhold pådømmes samtidig, regnes karenstiden fra det forhold som ligger sist i tid.

Den som er ilagt straff eller strafferettslig særreaksjon har ikke rett til norsk statsborgerskap før disse er gjennomført og all prøvetid er utholdt.

§15 Tidligere norske borgere

For søkere som tidligere har vært norsk statsborger, gjelder ikke vilkårene i § 7 første ledd bokstav d og e. Søkeren må likevel ha oppholdt seg i riket med arbeids- eller oppholdstillatelser av minst ett års varighet de siste to årene. Oppholdstid i en eller flere søknadsperioder medregnes i toårsperioden.

For barn under 12 år som tidligere har vært norsk statsborger og som er barn av norsk statsborger, gjelder ikke vilkårene i § 7 første ledd bokstav b, d og e. Søkeren må likevel ha oppholdt seg i riket med oppholds- eller arbeidstillatelser av minst ett års varighet de siste to årene. Oppholdstid i en eller flere søknadsperioder medregnes i toårsperioden.

§ 17. Barns erverv av statsborgerskap som bipersoner

Barn under 18 år av den som erverver eller har ervervet norsk statsborgerskap etter bestemmelsene i kapitlet her, har etter søknad rett til norsk statsborgerskap såfremt de fyller vilkårene i § 7 første ledd bokstav a, c, g og h, og det ikke foreligger forhold som nevnt i § 7 annet ledd. Det samme gjelder barn av foreldre som har ervervet norsk statsborgerskap i medhold av §§ 20 eller 21.

Barn over to år må likevel ha oppholdt seg i riket de siste to årene med oppholds- eller arbeidstillatelser av minst ett års varighet. Opphold i en eller flere søknadsperioder medregnes i toårsperioden. Kravet om oppholds- eller arbeidstillatelse gjelder likevel ikke barn som er statsborger av et annet nordisk land.

Barn under 18 år av den som oppfyller vilkårene for erverv av statsborgerskap etter bestemmelsene i kapitlet her, med unntak av vilkåret i § 7 første ledd bokstav a har etter søknad rett til norsk statsborgerskap såfremt de fyller vilkårene i § 7 første ledd bokstav a, c, g og h, og det ikke foreligger forhold som nevnt i § 7 annet ledd.

Barn som er gift eller registrert partner omfattes ikke av paragrafen her.

Søkerens alder på søknadstidspunktet er avgjørende for om søkeren kan erverve norsk statsborgerskap etter paragrafen her.

Statsborgerloven § 28 annet ledd

For å ivareta hensynet til *grunnleggende nasjonale interesser* eller utenrikspolitiske hensyn kan departementet instruere uavhengig av begrensningene i første ledd.

§ 29. Opplysnings-, dokumentasjons- og møteplikt

I forbindelse med melding eller søknad om norsk statsborgerskap har den saken gjelder plikt til å framlegge alle opplysninger som kan ha betydning for vedtaket.

I forbindelse med behandlingen av en sak etter loven kan den saken gjelder pålegges å gi opplysninger som kan ha betydning for vedtaket, fremskaffe nødvendig dokumentasjon og å møte personlig.

Etter anmodning fra Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda eller departementet plikter politiet å gi opplysninger om den saken gjelder er siktet, tiltalt eller ilagt straff eller særreaksjon for straffbart forhold, dersom opplysningene er nødvendige for behandling av sak etter loven. Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om innhenting av slike opplysninger.

§ 37. Særlige overgangsregler for barn født før lovens ikrafttredelse

Barn under 18 år som ble adoptert av en norsk statsborger før loven her trådte i kraft, men som ikke ble norsk statsborger ved adopsjonen eller senere ved melding eller søknad, har ved melding rett til å bli norsk statsborger, såfremt adopsjonsbevillingen ble gitt av norsk myndighet i medhold av adopsjonsloven eller ved utenlandsk adopsjon som skal gjelde i Norge etter bestemmelsene i adopsjonsloven kapittel 4.

Barn under 18 år født før loven her trådte i kraft som ikke er norsk statsborger, har ved melding rett til å bli norsk statsborger dersom faren var norsk statsborger da barnet ble født. Døde faren før barnet ble født, er det tilstrekkelig at faren var norsk statsborger da han døde.

§ 31 i loven her gjelder også for erverv av norsk statsborgerskap etter første og annet ledd.

§ 17 i loven her gjelder også for barn under 18 år av dem som har ervervet norsk statsborgerskap etter lov 8. desember 1950 nr. 3 om norsk riksborgarrett.

Endringer i statsborgerforskriften

Kapittel 1 Kravet til klarlagt identitet, jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a

§ 1-1 Hovedregel

Kravet til klarlagt identitet anses oppfylt dersom det er åpenbart at de framlagte opplysningene dokumenterer søkerens rette identitet.

§ 1-2 Unntak

Dersom kravet til klarlagt identitet ikke er oppfylt, jf. § 1-1, anses kravet likevel som oppfylt dersom det er alminnelig sannsynlighetsovervekt for at de framlagte opplysningene angir søkerens rette identitet. Unntaket gjelder bare dersom søkeren omfattes av følgende tilfeller:

1. Søkerens tidligere hjemland mangler en fungerende sentraladministrasjon, eller det av andre grunner er umulig å fremskaffe originalt, gyldig pass.
2. Søkeren hadde berettiget grunn til å forlate hjemlandet uten originalt, gyldig pass, og hensynet til søkerens sikkerhet tilsier at vedkommende ikke kontakter tidligere hjemlands myndigheter.

§ 3-3. Opphold mellom tillatelser

Tiden fra utløpet av oppholds- eller arbeidstillatelse til ny søknad fremmes, medregnes som hovedregel ikke i oppholdstiden.

Perioder uten tillatelse på til sammen tre måneder har ikke betydning i forhold til kravet om sammenhengende opphold med tillatelse i statsborgerloven §§ 15 til 17. En periode uten tillatelse regnes fra tidligere tillatelses utløp til ny søknad ble fremsatt.

Statsborgerforskriften kapittel 5

§ 5-1 Tabell for utregning av karenstid

fengselsstraff:	karenstid:
<i>f.o.m. 10 til og med 20 dager</i>	<i>2 år</i>
<i>t.o.m. 90 dager:</i>	<i>3,5 år</i>
<i>t.o.m. 6 måneder:</i>	<i>4 år</i>
<i>t.o.m. 1 år:</i>	<i>5 år</i>
<i>t.o.m. 2 år:</i>	<i>6,5 år</i>
<i>t.o.m. 3 år:</i>	<i>8 år</i>
<i>t.o.m. 4 år:</i>	<i>9,5 år</i>
<i>t.o.m. 5 år:</i>	<i>11 år</i>
<i>t.o.m. 6 år:</i>	<i>12,5 år</i>
<i>t.o.m. 7 år:</i>	<i>14 år</i>
<i>osv.</i>	
<i>t.o.m. 21 år:</i>	<i>35 år</i>

§ 5-2 Straff som medfører karenstid

Ved ubetinget og betinget fengselsstraff beregnes karenstiden etter tabellen i § 5-1.

Ved samfunnsstraff og ved bot ilagt ved forelegg, forenkelt forelegg eller dom, beregnes karenstiden etter tabellen i § 5-1 på grunnlag av den subsidiære fengselsstraffen.

Ved forvaring beregnes karenstid som ved fengselsstraff etter tabellen i § 5-1. Ved forlengelse av forvaring beregnes ikke ny karenstid.

§ 5-3 Dom bestående av forskjellige reaksjonsformer (deldom)

Ved deldom skal ilagt felles fengselsstraff og subsidiær fengselsstraff summeres før karenstiden beregnes etter tabellen i § 5-1.

Nåværende § 5-6 skal videreføres som § 5-4

§ 5-4 Strafferettslig særreaksjon

Ved dom på tvungen psykisk helsevern og tvungen omsorg, beregnes karenstiden etter tabellen i § 5-1 for fengselsstraff ved at det tas utgangspunkt i særreaksjonens faktiske varighet. Karenstiden skal likevel maksimalt være 5 år.

§ 5-5 Reaksjoner som ikke medfører karenstid

Ved påtaleunntatelse, overføring til behandling i konfliktråd, straffutmålingsutsettelse og straffutmålingsfrfall, beregnes ikke karenstid.

§ 5-6 Gjentatte dommer og forelegg for straffbart forhold

Ved beregning av karenstid ved gjentatte dommer og forelegg for straffbart forhold tas det utgangspunkt i den karenstiden som isolert sett utløper sist. Det gis et tillegg på halvparten av den karenstiden som hver av de andre dommene eller foreleggene isolert sett ville gitt.

Den samlede karenstiden skal ikke overstige det dobbelte av den karenstiden som isolert sett utløper sist.

§ 5-7 Reaksjoner for straffbart forhold ilagt i utlandet

Ved reaksjon for straffbart forhold ilagt i utlandet, for forhold som er straffbart etter norsk lov, beregnes karenstid etter tabellen i § 5-1. Karenstidens lengde begrenses av strafferammen for tilsvarende forhold etter norsk lov.

§ 6-1. Unntak fra løsningskravet

I følgende tilfeller anses løsning fra annet statsborgerskap som rettslig eller praktisk umulig, eller fremstår av andre grunner som urimelig, jf. statsborgerloven § 10 første ledd:

Lovgivningen i søkerens tidligere hjemland tillater ikke at statsborgere løses fra statsborgerskapet, eller løsning anses praktisk umulig.

- 2. Myndighetene i tidligere hjemland har avslått søknad om løsning.*
- 3. Hensynet til søkerens sikkerhet tilsier at det ikke kreves at søkeren tar kontakt med myndighetene i tidligere hjemland for å søke om løsning.*
- 4. Det er gått mer enn ett år fra norsk statsborgerskap ble innvilget eller fra alder hvor løsning etter tidligere hjemlands lovgiving er mulig uten at løsning er dokumentert oppnådd, og hjemlandet har ikke gitt opplysninger om forventet saksbehandlingstid. Dersom man har kunnskap om at søkerens tidligere hjemland ikke svarer på søknader om løsning fra statsborgerskap, kan det gjøres unntak fra løsningskravet ved innvilgelsen av norsk statsborgerskap.*
- 5. Myndighetene i søkerens tidligere hjemland setter urimelig tyngende vilkår for å bli løst.*

Hvorvidt løsningsgebyret som kreves er urimelig tyngende skal vurderes ut fra alminnelig inntekt. Dersom gebyret overstiger fire prosent av søkerens inntekt, anses løsningsgebyret urimelig tyngende. Det samme gjelder dersom søkeren har omsorg for barn under 18 år, og løsningsgebyret, derunder eventuelt løsningsgebyr for barn, overstiger to prosent av søkerens inntekt. Løsningsgebyr til og med kr 2.500 anses likevel ikke urimelig tyngende. For foreldreløse barn anses et hvert løsningsgebyr som urimelig tyngende.

6. *Søkeren har sperret adresse i folkeregisteret i henhold til forskrift nr. 161 om folkeregistrering av 9. november 2007 § 9-5 og det vil medføre fare for søkerens sikkerhet dersom søkeren pålegges å ta kontakt med myndighetene i tidligere hjemland for å søke om løsning.*

§ 8-2. Husstandsmedlemmer til utsendt personell ved norsk utenriksstasjon og til militært personell

For søker som er husstandsmedlem til utsendt personell ved norsk utenriksstasjon, som ikke er statsborger av oppholdslandet, og som er registrert i norsk folkeregister, anses oppholdstiden knyttet til utenriksstasjonen som oppholdstid i riket. Det gjøres unntak fra statsborgerloven § 7 første ledd bokstav c, d og f. Det gjøres også unntak fra statsborgerlovens krav om oppholds- eller arbeidstillatelse.

For søker som er husstandsmedlem til militært personell som er beordret til tjeneste i utlandet, som ikke er statsborger av oppholdslandet og som er registrert i norsk folkeregister, anses oppholdstiden i utlandet knyttet til beordringen som oppholdstid i riket. Det gjøres unntak fra statsborgerloven § 7 første ledd bokstav c, d og f. Det gjøres også unntak fra statsborgerlovens krav om oppholds- eller arbeidstillatelse.

§ 8-3 annet ledd

For søker som har inngått ekteskap før innreise til Norge med person som innvilges eller er innvilget tillatelse som nevnt i første ledd og som innvilges norsk statsborgerskap, skal det ved anvendelse av reglene i statsborgerloven § 12 første ledd femte punktum legges til grunn at søkeren er norskgift ved ekteskapets inngåelse. Treårskravet i statsborgerloven § 12 første ledd gjelder ikke.

§ 8-4 Utlending som har hatt norsk pass

For søker som har fått utstedt norsk pass selv om vedkommende ikke var norsk statsborger, gjøres det unntak fra statsborgerloven § 7 første ledd bokstav d og e. Søkeren må likevel ha oppholdt seg i Norge i til sammen syv år i løpet av de siste ti årene. For søknader som reguleres av statsborgerloven §§ 11 til 18, gjelder det som der er fastsatt om oppholdets varighet, men det stilles ikke krav om at søker må ha hatt oppholds- eller arbeidstillatelser i oppholdstiden. Dersom sterke grunner foreligger, kan det i den enkelte sak til gunst for søkeren gjøres ytterligere unntak fra vilkårene for erverv av statsborgerskap fastsatt i statsborgerloven kapittel 3

Kapittel 14. Saksbehandlingsregler m.m.

§ 14-1 Søknadsskjema

Søknad og melding om norsk statsborgerskap fremmes på fastsatt skjema utarbeidet av Utlendingsdirektoratet eller i henhold til retningslinjer fastsatt av Utlendingsdirektoratet.

*§14-2 Rutiner for å stille behandlingen av søknader i bero jf. statsborgerloven § 30
annet ledd*

Politiet skal varsle den instansen som har søknaden til behandling dersom en søker kommer under etterforskning for straffbart forhold som kan ha betydning for søknaden.

Der søkeren er under etterforskning for straffbart forhold skal den instansen som har søknaden til forberedelse eller behandling ta stilling til om behandlingen av søknaden skal stilles i bero.

Dersom behandling av søknad stilles i bero skal den instansen som beslutter dette som hovedregel varsle søkeren om berostillelsen. Søkeren kan pålegges å varsle denne instansen når straffesaken er avsluttet.

Dersom politiet mener at søkeren av hensyn til etterforskningen ikke bør gjøres kjent med at vedkommende er under etterforskning, skal politiet vurdere om det er tilrådelig med en midlertidig berostillelse som ikke meddeles søkeren. Politiet skal gi en anbefaling til den instansen som har saken til behandling.

Dersom en søknad berostilles uten at dette meddeles søkeren skal politiet varsle den instansen som har berostilt behandlingen av søknaden når straffesaken er avsluttet eller når søkeren kan gjøres kjent med berostillelsen.

*§ 14-3 Oversendelse av klagesak til Utlendingsdirektoratet etter behandling i
Utlendingsnemnda*

Utlendingsdirektoratet tar stilling til om lovens krav til løsning fra annet statsborgerskap er oppfylt, der Utlendingsnemnda i en klagesak har kommet til at de øvrige vilkårene for erverv av norsk statsborgerskap er oppfylt.

§ 15-1 Plikt til å betale gebyr

Senest samtidig med innlevering av søknad om norsk statsborgerskap skal det betales et saksbehandlingsgebyr, jf. statsborgerloven § 32. Det skal ikke betales gebyr ved søknad om å beholde og søknad om å bli løst fra norsk statsborgerskap. Barn under 18 år er unntatt fra plikten til å betale gebyr. Søker som omfattes av forskriftens § 8-4 er unntatt fra plikten til å betale gebyr.